

Fastställt: Kommunstyrelsen 2026-
04-14,
§ 52

Gäller för: Bollebygds kommun

Dokumentansvarig:

Beredskapssamordnare

Dnr : **KS2026/23-3**

Riktlinjer; förebygga, rapportera och hantera otillåten påverkan och dess definition (hot, korruption, trakasserier, skadegörelse och våld)

Innehåll

Inledning	3
Påverkansformerna inom otillåten påverkan.....	3
Lagstiftning	4
Ansvar och roller.....	4
Kommunstyrelsen	5
Övriga nämnder.....	5
Medarbetare	5
Förtroendevalda	5
Politiska partier	6
Rapportering.....	6
Vid polisanmälan	7
Stöd du kan få som medarbetare	7
Förebygga otillåten påverkan och hot.....	7
Identifiera utsatta verksamheter	8
Inför politiska möten.....	8
Åtgärder vid händelse	9
Bilagor:.....	11
Bilaga 1: Stöd vid polisanmälan	11
Bilaga 2: Kontaktuppgifter.....	11

Inledning

Otillåten påverkan utgör ett allvarligt hot mot rättssäkerheten, den demokratiska processen och tryggheten för medarbetaren och förtroendevalda. Begreppet otillåten påverkan är ett gemensamt samlingsnamn för hot, korruption, trakasserier, skadegörelse och våld. Det avser olika typer av handlingar som syftar till att påverka förtroendevalda eller medarbetarens beslutsfattande.

Denna riktlinje syftar till att förebygga, upptäcka och hantera otillåten påverkan inom Bollebygds kommun. Genom utbildning och ett systematiskt arbetssätt ska det säkerställas att kommunens medarbetare och förtroendevalda har kunskap om hur de ska förebygga och även hantera vid misstanke om otillåten påverkan, samt var stöd finns att tillgå vid behov.

Riktlinjen riktar sig till medarbetare samt förtroendevalda i Bollebygds kommun.

Påverkansformerna inom otillåten påverkan

BRÅ:s(Brottsförebyggande rådet) fem definitioner av otillåten påverkan och påverkansformer är:

Hot:

Olaga hot, hot mot medarbetare/förtroendevald och andra liknande straffbara gärningar som utpressning.

Våld:

Misshandel, våld mot medarbetare/förtroendevald och andra liknande straffbara gärningar.

Trakasserier:

Förtal, ofredande, subtila hot (som inte är olaga hot) och andra icke-straffrättsliga påtryckningar.

Korruption:

Löfte eller erbjudande om muta eller annan otillbörlig belöning för tjänsteutövningen. Inkluderar även otillbörliga relationer.

Skadegörelse:

Skadegörelse, åverkan, mordbrand och liknande.

Lagstiftning

I brottsbalkens 17 kap 1 §. Där stadgas att ” *Den som med våld eller hot om brottslig gärning angriper en tjänsteman vid hans eller hennes myndighetsutövning eller för att tvinga fram, hindra eller hämnas för en åtgärd vid myndighetsutövningen döms för våld eller hot mot tjänsteman till böter eller fängelse i högst tre år. Detsamma gäller om någon på detta sätt angriper en tjänsteman som tidigare har utövat myndighet för vad han eller hon har gjort eller inte gjort vid myndighetsutövningen*”.

Med ovan lagstiftning har kommunens medarbetare ett skydd vid myndighetsutövning och att det är olagligt att genom exempelvis hot eller våld försöka påverka medarbetarens beslut.

Dessutom har arbetsgivaren ett uttalat arbetsmiljöansvar, Arbetsmiljölagen gäller varje verksamhet i vilken arbetstagare utför arbete för en arbetsgivares räkning (AML 1 kap, 2 §, 1st).

Ansvar och roller

Förtroendevalda och medarbetare i Bollebygds kommun ska aldrig utifrån sin roll och ansvarsområden acceptera att utsättas för otillåten påverkan eller låta beslutsfattandet påverkas på grund av rädsla för till exempel hat, hot och våld.

Kommunstyrelsen och övriga nämnder ska rapportera i hel-och delårsrapporten gällande hur de har arbetat med att förebygga otillåten påverkan under året.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen ansvarar för att kontinuerligt identifiera vilka av deras verksamheter som är inom riskområdet att drabbas av otillåten påverkan och utifrån resultatet vidta åtgärder. Kommunstyrelsen ansvarar även för att revidera och informera om denna riktlinje till övriga nämnder samt erbjuda utbildning och utbildningsmaterial till medarbetare och förtroendevalda.

Kommunstyrelsen ska vid behov och när det efterfrågas stöd från partierna och övriga nämnder vara behjälpliga med polisanmälan och rådgivning. Kontakt tas då med kommunens beredskapssamordnare.

Övriga nämnder

Övriga nämnder ansvarar för att kontinuerligt identifiera vilka av deras verksamheter som är inom riskområdet att drabbas av otillåten påverkan och utifrån resultatet vidta åtgärder.

Nämnderna ska delta och tillgodogöra sig utbildningar och information inom området som en del av kommunens arbete för att förebygga otillåten påverkan.

Nämnderna ska även för sina medarbetare tydliggöra och upplysa vilka riktlinjer och ansvarsroller som finns gällande hur otillåten påverkan inom kommunen ska hanteras.

Medarbetare

I Bollebygds kommun har medarbetaren ett ansvar att känna till kommunens riktlinje för otillåten påverkan samt förväntas rapportera vid misstanke. Som medarbetare ska man delta i utbildningar samt tillgodogöra sig information som en del av kommunens förebyggande arbete.

Förtroendevalda

Förtroendevalda ska ha kunskap om kommunens riktlinje som är kopplad till otillåten påverkan men även ha kännedom om det finns riktlinjer inom det egna partiet. Vidta

förebyggande åtgärder när det bedöms nödvändigt och anmäla vid eller misstanke om brott till polisen, egna partiet samt till kommunens beredskapssamordnare.

Förtroendevalda ska minst en gång per mandatperiod delta i utbildningar inom ämnet otillåten påverkan för att öka sin kunskap inom ämnet och därmed motverka otillåten påverkan inom kommunen.

Politiska partier

Respektive parti har ansvar för politikernas säkerhet och trygghet i samband med partirelaterat valarbete och annan partirelaterad verksamhet. Partierna bör stödja förtroendevalda i samband med förebyggande säkerhetsåtgärder och om det inträffar incidenter utifrån det politiska uppdraget.

Rapportering

Rapportering av inträffade händelser kopplade till otillåten påverkan är en viktig del för att kunna ge stöd till den medarbetare/förtroendevald som utsatts men även kartlägga var och hur otillåten påverkan sker inom organisationen.

Rapportering av inträffade händelser ska ske till flera aktörer/funktioner, beroende på vilka avgör om du är medarbetare eller förtroendevald.

Som medarbetare ska du i första hand rapportera till din närmaste chef om du misstänker att du är utsatt för otillåten påverkan och utifrån dialogen ta beslut om hur ärendet fortsatt ska hanteras.

Om du som medarbetare har utsatts för ett uppenbart brott som exempelvis våld, så ska en polisanmälan göras. Som medarbetare har du möjlighet att be din förvaltning att göra polisanmälan i ditt namn, som medarbetare blir du dock oavsett målsägande. För stöd hur du går tillväga vid polisanmälan se rubrik *Vid polisanmälan*.

Som medarbetare ska du rapportera till:

- Närmaste chef

- Händelsen ska rapporteras som en arbetsmiljöhändelse i KIA

Medarbetarens närmaste chef ska rapportera händelsen till:

- Beredskapssamordnare
- Förvaltningschef

Som förtroendevald ska du rapportera till:

- Polis
- Gruppledare/ordförande i det egna partiet
- Beredskapssamordnare

Vid fara för liv och hälsa:

- 112 Polis

Vid polisanmälan

Vid brott ska det polisanmälas till polisen. Om du är förtroendevald och brottet som du är utsatt för är kopplad till ditt politiska uppdrag ska det anges i samband med polisanmälan. Som förtroendevald kan du påtala behov av åtkomstskydd, med åtkomstskydd menas det att personuppgifterna är skyddade under förundersökningen. Som medarbetare har du även möjlighet att påtala åtkomstskydd vid polisanmälan.

Redan innan konkret brott kan man tipsa polisen, detta kan göras anonymt via www.polisen.se/tipsa eller via 114 14.

För stöd vid polisanmälan, använd *bilaga 1: stöd vid polisanmälan*.

Stöd du kan få som medarbetare

Som medarbetare har du möjlighet att få stöd av din arbetsgivare om du har utsatts för en händelse som påverkar dig negativt psykiskt eller fysiskt i din tjänstemannaroll, som exempelvis otillåten påverkan. Prata med din närmaste chef för att få hjälp och vägledning hur du tar del av stödet som erbjuds.

Förebygga otillåten påverkan och hot

För att förebygga otillåten påverkan krävs kontinuerligt arbete med utbildning, riktlinjer och rutiner för medarbetare och förtroendevalda som i sin roll kan utsättas för påtryckningar.

Förebyggande åtgärder:

- Säkerhetsmedvetande och kunskap om vilka riskerna verksamheten kan utsättas för inom otillåten påverkan
- Vara uppmärksam
- Ha kännedom om riktlinjen vid otillåten påverkan
- Som medarbetare och förtroendevald delta på utbildningar inom ämnet otillåten påverkan
- Introduktion för nyanställda om otillåten påverkan

Identifiera utsatta verksamheter

Varje förvaltning ska identifiera samt analysera utifrån varje enskild verksamhet inom förvaltningen om hur stor risken är samt vilken konsekvens det skulle få om verksamheten blir utsatt för någon av de fem påverkansformerna inom otillåten påverkan som hot, våld, korruption, trakasserier och/eller skadegörelse.

Om identifieringen och analysen visar att en verksamhet löper stor risk att utsättas för otillåten påverkan ska åtgärder för att förhindra otillåten påverkan tas fram. Analysen ska följas upp minst en gång per år.

Inför politiska möten

Det är viktigt att vara observant där det finns risk för att utsättas för hot och våld på möten kopplade till det politiska uppdraget. Med det i åtanke bör en riskbedömning göras inför möten om det **anses finnas ett behov** av det, exempelvis vid uttalade hot mot förtroendevald/parti och politiska demonstrationer i närområdet.

För stöd för att göra en bedömning av situationen, ta kontakt med gruppledare/ordförande i det egna partiet, ordförande i nämnd, polis samt beredskapssamordnare.

Åtgärder vid händelse

Om du utsätts för skadegörelse, trakasserier, hot eller våld kopplad till otillåten påverkan ska du vidta åtgärder som beskrivs nedan.

Rapportering ska ske som beskrivs under rubrik *Rapportering*.

Åtgärder vid hot som innebär en överhängande fara:

- Larma 112 så snart det kan ske utan risk
- Försök att uppträda lugnt själv och om möjligt försöka dämpa den hotfulla stämningen
- Lyssna aktivt och avbryt inte den som hotar
- Tala lugnt och sansat och undvik att komma med motargument
- Försök att uppmärksamma andra på den hotfulla situationen
- Undvik alla former av fysisk kontakt och handgemäng
- Ta distans eller lämna om möjligt.

Om ett hot övergår till handling ska du:

- Ta skydd
- Ropa på hjälp och larma 112 vid pågående brott, fara för liv eller hälsa.
- Försöka att ta dig från platsen

- Nödvärn

Åtgärder som inte innebär en överhängande fara

Om du som medarbetare eller förtroendevald får hot via brev, e-post/SMS eller sociala medier ska du vidta åtgärderna som beskrivs nedan för att underlätta en eventuell polisutredning.

Brev

Om du får ett brev som innehåller hot:

- Lägg brevet i en papperspåse (säkra spår)
- Notera ankomstdag
- Kontakta polisen via 112(vid akut situation) eller 114 14
- Kontakt kan också tas via servicekontor (polisstation) eller mobila poliskontoret.

E-post/SMS

Om du får ett SMS eller E-post som innehåller hot:

- Spara meddelandet
- Kontakta polisen via 112(vid akut situation) eller 114 14
- Kontakt kan också tas via servicekontor (polisstation) eller mobila poliskontoret.

Sociala medier

Hot som sker på sociala medier:

- Ta en printbild och spara ned texten
- Kontakta polisen via 112(vid akut situation) eller 114 14
- Kontakt kan också tas via servicekontor (polisstation) eller mobila poliskontoret.

Skadegörelse

Skadegörelse på materiella ting som kan kopplas till dig som person

- Ta bild på det som förstörts
- Kontakta polisen via 112(vid akut situation) eller 114 14
- Kontakt kan också tas via servicekontor (polisstation) eller mobila poliskontoret.

Bilagor:

Bilaga 1: Stöd vid polisanmälan

Denna bilaga syftar till att fungera som ett stöd vid polisanmälan. Innan du gör en polisanmälan, säkerställ att du har de uppgifter som kommer att efterfrågas.

Att göra en anmälan

- Vid akuta fall görs anmälan genom SOS Alarm på telefonnummer 112. Då kan gärningsmannen vara på plats eller på väg att avvika från platsen.
- I övriga fall görs anmälan via Polisens kontaktcenter på telefonnummer 114 14. Det går också att göra en skriftlig anmälan på Polisens hemsida www.polisen.se eller på valfritt servicekontor (polisstation)/mobila poliskontoret.

Vem som helst kan göra anmälan, det behöver inte vara den som är utsatt för själva händelsen.

Att tänka på vid fysiskt våld är om målsägande fått skador så ska dessa dokumenteras hos sjukvården.

Uppgifter som ska lämnas vid polisanmälan

- Berätta vad som skett.
- Om den som utsatt är förtroendevald i Bollebygds kommun och händelsen kan kopplas till det politiska uppdraget ska det meddelas. Påtala åtkomstskydd.
- Som medarbetare har du även möjlighet att påtala behov av åtkomstskydd.
- För- och efternamn på målsägande samt personnummer och övriga kontaktuppgifter.
- Uppge adress och telefonnummer till arbetsplatsen.
- Lämna uppgifter om eventuella vittnen, filminspelning, fotografier med mera.
- Berätta om eventuella skador har blivit dokumenterade hos sjukvården.

Bilaga 2: Kontaktuppgifter

Funktion	Telefonnummer	E-mail/hemsida
----------	---------------	----------------

Polis och övriga blåljusmyndigheter (vid akuta fall)	112	
Polis (om ärendet inte är akut)	114 14	www.polisen.se
Beredskapssamordnare	0734-647 007	Kim.westerberg@bollebygd.se